

НАУКОВА ШКОЛА Д. О. МЕЛЬНИЧУКА З ВИВЧЕННЯ МОЛЕКУЛЯРНИХ МЕХАНІЗМІВ РЕГУЛЯЦІЇ ОБМІНУ РЕЧОВИН

МЕЛЬНИЧУК
ДМИТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ

Герой України, академік НАН України та НААН, доктор біологічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат премії НАН України ім. В. Вернадського, ректор Національного університету біоресурсів і природокористування України (1984–2014), професор кафедри біохімії та якості і безпеки продукції АПК, радник Президії НААН, голова Ради Героїв України в АПК, член низки наукових і експертних рад та комісій, Почесний сенатор штату Луїзіана (США), почесний доктор (професор) більше 10 іноземних університетів.

Д. О. Мельничук — учень всесвітньо відомого українського біохіміка М. Ф. Гулого — Героя України, академіка НАН України, тричі лауреата Державної премії СРСР і України в галузі науки і техніки. Народився Д. О. Мельничук у с. Марійка Жашківського району на Черкащині. У 1964 р. з відзнакою закінчив ветеринарний факультет, а у 1968 р. — аспірантуру при кафедрі біохімії Української сільськогосподарської академії (нині — Національний університет біоресурсів і природокористування, НУБіП), де здобув науковий ступінь кандидата біологічних наук. У 1968–1969 рр. працював асистентом кафедри біохімії НУБіП України, а з 1969 по 1984 рр. — науковим співробітником, завідувачем відділу регуляції обміну речовин Інституту біохімії ім. О. В. Паладіна НАН України. У 1974 р. захистив докторську дисертацію і з 1979 по 2014 рр. працював завідувачем кафедри біохімії НУБіП України (за сумісництвом).

З 1984 по 2014 рр. Д. О. Мельничук працював ректором НУБіП України. В цей період він також обирався віце-президентом НААН (1995–1996 та 2001–2003, за сумісництвом). Водночас він був куратором утворення сільськогосподарського інституту у м. Пном-Пень (Камбоджа, 1985–1991), а також керував утворенням нинішнього Вінницького національного аграрного університету. За період ректорства під керівництвом Д. О. Мельничука ВНЗ досяг офіційного визнання його системи освіти низкою університетів США, ФРН, Бельгії, Голландії та Японії. Був здійснений перехід на двоступеневу освіту за стандартами США. За період його ректорства до НУБіП України було приєднано 22 юридичні особи. Завдяки проведеним реформам, НУБіП України став найбільшим в Україні навчально-науковим інноваційним комплексом, який був зразком для реформування інших ВНЗ України та низки інших країн.

Високий міжнародний авторитет НУБіП України підтверджено обранням Д. О. Мельничука у 2001–2004 рр. президентом Глобального консорціуму установ вищої аграрної освіти і досліджень (GCHERA), а потім — його почесним президентом. Він був також радником Генерального директора ФАО при ООН, членом Комітету World Food Prize, членом Президії Комітету з

Державних премій України в галузі науки і техніки, членом бюро Відділення НАН України, президентом Біохімічного товариства України, членом редколегій низки міжнародних і республіканських наукових видань тощо.

Основними науковими здобутками Д. О. Мельничука і його наукової школи (11 докторів та 28 кандидатів наук) стали результати досліджень механізмів регуляції обміну речовин і основних фізіологічних функцій у тварин і людей низькомолекулярними метаболітами (метаболоміка) за нормальних та ряду патологічних станів організму, що викладено у більш ніж 400 наукових працях, в т.ч. більше 10 монографіях, підручниках і посібниках. Отримано майже 100 патентів та авторських свідоцтв на винаходи. Результати цих робіт лягли в основу розробки і практичного використання у тваринництві, ветеринарії та медицині ряду препаратів і способів лікування та профілактики низки патологій, підвищення продуктивності тварин тощо.

Дружина Тетяна Федорівна — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри культурології НУБіП України. Сини Сергій і Максим — доктори біологічних наук, професори, академіки НААН, лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки. Сергій Дмитрович нині обіймає посади професора кафедри біохімії Національного університету імені Тараса Шевченка та директора Китайсько-Українського НДІ наук про життя. Максим Дмитрович працював заступником міністра АПК України, віце-президентом НААН, завідувачем кафедри та проректором НУБіП України, головою Київської ОДА, нині — директор Науково-дослідного інституту трансферу новітніх технологій, автор виведення низки сортів с/г рослин.

D. O. MELNYCHUK SCIENTIFIC SCHOOL ON THE STUDY OF THE MOLECULAR MECHANISMS OF METABOLISM REGULATION

Fields of research: study of molecular mechanisms, correction of metabolism and some physiological functions of an animal body with low molecular metabolites and on this basis the method development of treatment and prophylaxis of a range of pathologies and productivity increase (metabolism).